

neděle 4/6, 19³⁰ hod.

Valtice

zámecká kaple

Dionysos Now!

Tore Tom Denys / tenor, umělecký vedoucí

Filip Dáamec, Mark Williams / kontratenor

Bernd Oliver Fröhlich, Jan Petryka,

Julian Podger / tenor

Joachim Höchstbauer / bass

Adriaan Lauwers / arciloutna

Ve spolupráci

Flanders
State of the Art

Dnešní koncert je nahráván Českým rozhlasem.

program

MUSICA NOVA

Testament **Adriaena Willaerta** (1490–1562)

Chorální sekvence Mittit ad Virginem / Soslán k Panně

Anonym

Le Forze d'Ercole – Pavane

Liete e pensose / Šťastné i snivé

Quest'anima gentil – Se si posasse /

Ta jemná duše – Čtvrtá hvězda

Io amai sempre – Ma chi pensò veder /

Vždycky jsem miloval – Kdo by chtěl myslet

Francesco Spinacino (fl. 1507)

La Bernardina di Josquin

Quando nascesti Amor / Kdypak se rodiš, Lásko?

Onde tolse Amor – Da quali angeli /

Odkud se vzala láska – Z jakých sfér

G. A. Terzo di Bergamo (1580-?)

Canzon: Allez mi faut di Adriano

Passa la Nave – Pioggia di lagrima /
Vyplovává lod' – Padá déšť slzí

Che fai alma? Che pensi? /
Co děláš, duše? Nač myslíš?

A. Willaert – E. de Valderrábano (c1500-c1557)

Pater Noster

Benedicta es celorum Regina /
Požehnaná jsi, Královno nebes

Missa 'Mittit ad Virginem' – Agnus Dei /
Mše „Seslán k Panně“ – Beránku boží

Program souboru *Dionysos Now!* vychází z nejzásadnější hudební sbírky **Adriaena Willaerta**, prvního z řady důležitých kapelníků benátské baziliky San Marco. Někde uprostřed našeho příběhu vydal slavný tiskař Antonio Gardano v Benátkách Willaertovu sbírku s názvem *Musica nova*. Skladatel ji už v samotném titulu připsal ferrarskému knížeti Alfonsovi d'Este, který finančně umožnil vydání. Z úvodního textu však vyplývá, že tyto Willaertovy skladby zůstávaly po mnoho let ukryté a až nyní se dostávají na veřejnost. Nejde jen o řečnický obrat. Skutečně existují i další doklady o dřívějším vzniku skladeb této sbírky, navíc ve službách ferrarského knížecího rodu d'Este započal Vlám Willaert svou italskou kariéru. Na konci příběhu je předkládaná ochutnávka Willaertovy tvorby v podání willaertovských specialistů v nádherné kapli valtického zámku. Tady se tedy na chvíli příběh odehrává ve střední Evropě: Willaert se ve službách rodu d'Este dostal i do Uher, uvažuje se také o jeho návštěvě Krakova. Sbíрка *Musica nova* se však v českých zemích dochovala pouze v Kroměříži, kam se dostala jako součást knihovny biskupa Karla Lichtenštejna Kastelkorna, a to patrně z jeho předchozího působiště ze Salcburku.

Program je opulentní ochutnávku, u níž nesmí chybět ani předkrm. V úvodu totiž zazní chorální sekvence *Mittit ad Virginem* s tématem Zvěstování, v doslovném překladu *Poslal k Panně*. V překladu bratrských kancionálů 16. století zní celá úvodní strofa takto: *Pán Bůh všemohúcí, předivný v své moci, poslal posla svého, anděla mocného, k vyvolené Panně*. V sekvenci obvykle připadá stejná melodie na dvě sloky textu, poté přichází nová melodie opět pro dvě strofy a tak dále. Vzhledem k této strofičnosti a vnitřní pravidelné struktuře byly právě pozdně středověké chorální sekvence – na rozdíl od starších chorálních nápěvů – zásobárnami výrazných, někdy i dobře zapamatovatelných melodií. O atraktivitě *Mittit ad Virginem* svědčí řada renesančních skladatelů, která s touto sekvencí a její melodií pracovala. V trojdílném Willaertovu motetu lze chorální melodii dobře rozpoznat ve svrchním hlase, tedy alespoň zpočátku, protože šestihlasá sazba je velice hutná. Prostřední díl Willaert určil kontrastně jen čtyřem hlasům. Přestává důsledně sledovat chorální nápěv, ale využívá přechodu ze sudého do lichého metra tam, kde poukazuje na kontrast mezi lidstvím a Božstvím. Symbolika tří (mysl,

Nejsvětější Trojice) a čtyř (tělo, čtyři elementy) patří ke klíčovým ingrediencím i v dalších skladbách. V závěrečné třetí části se vrací k plnému zvuku šesti hlasů, které však někdy staví proti sobě v různých blocích, takže navozuje dojem vícesborovosti, která je pro Willaerta a zejména benátskou tradici tak typický.

Arciloutna, tedy renesanční loutna rozšířená především o souznějící basové struny, zní v mezihrách jednotlivých bloků, ale ve shodě s dobovou praxí doprovází také vokální soubor. Willaertova *Musica nova* je rozdělena na dvě části, 27 převážně mariánských motet a 24 madrigalů na básně, jimiž se Francesco Petrarca obracel ke své Lauře. Willaert nejenže projevil odvahu volbou převažujících Petrarcových básní, jež by například u tehdejší římské inkvizice nejspíše neprošly, ale také velmi novátorsky v jedné sbírce představil podobu duchovní (Maria) a světské lásky (Laura). Z madrigalů byly vybrány především sedmihlasé skladby jako ideální příklad tehdy běžněji používaného maximálního počtu hlasů, velice hutné sazby i zvuku; zároveň však právě počet sedmi dává dobrou příležitost ke kombinaci troj- a čtyřhlasých bloků na způsob zmíněné vícesborovosti.

V závěru programu zazní sedmihlasé moteto *Benedicta es* ze zabudovaným trojhlasým kánonem a závěrečná část *Agnus Dei* z takzvané parodické mše *Mittit ad Virginem* z rukopisného pramene. Výchozím materiálem této nejspíše pozdní skladby je Willaertovi vlastní moteto z úvodu programu. Autor do něj zároveň vkládá v kánonu také melodie s textem odkazujícím k ferrarskému knížeti Alfonsovi. Přes naznačenou sofistikovanost programu, Willaertovy sbírky i jednotlivých skladeb, jde především o zvukovou krásu těchto výjimečných děl, kterou máme možnost slyšet v podání nanejvýš povolaných interpretů.

Vladimír Maňas s využitím komentáře Toreho Toma Denyse

Foto: Luk Monsaert

Tore Tom Denys se narodil v belgickém Roeselare, nyní žije ve Vídni. Vystudoval hru na trubku na antverpské univerzitě, rovněž byl členem sboru World Youth Choir. Právě tam se rozvinula jeho láska ke staré hudbě, a proto se rozhodl vyměnit trubku za zpěv, který následně vystudoval u barytonisty Wicuse Slabberta ve Vídni.

Je spoluzakladatelem souborů Cinquecento a Vivante a dlouholetým tenoristou proslulého belgického souboru Capilla Flamenca, s nímž už hostoval i na našem festivalu. Je také vyhledávaným sólistou – pravidelně vystupuje na evropských festivalech (Ludwigsburger Schlossfestspiele, KunstFestSpiele Herrenhausen, Flanders Festival Ghent, Holland Festival, Pražské jaro, Oude Muziek Utrecht, Rheingau Musik Festival, RheinVokal, Ravenna Festival či York Early Music Festival).

Spolupracoval s mnoha dirigenty a umělci, mezi něž patří například Arvo Pärt, Leonard Slatkin, Tonu Kaljuste, Philippe Herreweghe, Heinz Karl Gruber, Otto Zykan, Frieder Bernius, Joshua Rifkin či Vittorio Ghielmi.

Každý, kdo si správně přečte název souboru **Dionysos Now!**, objeví v něm odkaz na zakladatele a uměleckého vedoucího souboru, kterým je Denys.

Dionýsos Now! zároveň odkazuje na řeckého boha plodnosti, nespoutaného veselí a tvořivého nadšení, vína, poezie, divadla i hudby. Jako bůh míru spojoval lidi a dokázal zvítězit i nad smrtí. Mnoha rozličnými způsoby významně ovlivnil život, myšlení a dílo Řeků i Římanů. A jako takový je ideálním ztělesněním záměru Toreho Toma Denyse, který se s nadšením a v nejrůznějších formách touží podělit s publikem o velkolepé dílo Adriaena Willaerta, svého spolurodáka z Roeselare.

Soubor pracuje a zkouší ve Vídni, ale má širokou mezinárodní základnu sdružující špičkové sólisty v oboru polyfonie. Tore Tom Denys Willaertovu tvorbu provádí s jasnou vizí a věnuje pečlivou pozornost studiu původních rukopisů a starých tisků.

Ansámbl Dionysos Now! je flexibilní projekt, jehož základ tvoří šest hlasů. Soubor může být v závislosti na programu rozšířen nebo doplněn o jeden nástroj jako dnes večer, či o instrumentální soubor.

Adriaan Lauwers je vlámský hudebník, který se specializuje na staré drnkací nástroje. Jako sólista nebo člen souborů koncertoval v Rakousku, Belgii, Francii, Německu, Itálii, Lucembursku a Nizozemsku. Své umění a znalosti kultivoval u Rolfa Lislevanda v Lyonu na Conservatoire National Supérieur Musique et Danse. V průběhu let Adriaan absolvoval mistrovské kurzy mimo jiné u Hopkinsona Smithe, Paula O'Dette, Vincenta Dumestra (loutna) a Davida Russella, Rolanda Dyense a Roberta Aussela (kytara). Kromě hudby Adriaanovo srdce patří cizím jazykům a vůni ranní kávy. Rád vaří podle Ottolenghiho receptů, cestuje na kole s batohem na zádech, tráví čas v přírodě nebo jen tak s přáteli.

ZPĚVNÍ TEXTY

Mittit ad Virginem

Mittit ad Virginem
non quemvis angelum,
sed fortitudinem
suam, archangelum,
amator hominis.

Fortem expediat
pro nobis nuntium,
naturae faciat
ut praeiudicium
in partu Virginis.

Naturam superet,
natus rex gloriae,
regnet et imperet
et zyma scoriae
tollat de medio.

Superbientium
terat fastigia
colla sublimium
calcans vi propria
potens in proelio.

Foras eiciat
mundanum principem,
matremque faciat
secum participem
Patris imperii.

Exi, qui mitteris,
haec dona dissere,
revela veteris
velamen literae
virtute nuntii.

Accede, nuntia,
dic Ave cominus,
dic plena gratia,

Seslán k Panně

Ten, jenž miluje člověka,
nesesílá k Panně
jakéhokoli anděla,
nýbrž toho
nejmocnějšího ze všech.

Vysílá archanděla
jako posla kvůli nám,
aby naplnil
předurčení přírody
v narození z Panny.

Zrozen jako král vznešenosti
přemůže přírodu,
bude vládnout a panovat.
Odstraní bažinu hřichu
z našeho středu.

Mocný v boji
rozdrtí
nadřazenost pyšných
a zlomí násilím
šije hrdých.

Svrhne světská knížata
a způsobí,
že se Matka s ním
bude podílet
na Otcově panování.

Jděte vy, kdož jste vysláni,
abyste hlásali
toto poselství,
odhalte závoj starých spisů
mocí posla.

Přístup,
zvěstuj: „Bud' vítán,
rci: „Jsi naplněn milostí,“

dic tecum Dominus
et dic ne timeas.

Virgo, suscipias
Dei depositum,
in quo perficias
castum propositum
et votum teneas.

Audit et suscipit
puella nuntium,
credit et concipit
et parit Filium,
sed Admirabilem.

Consiliarium
humani generis,
et Deum fortium
et Patrem posteris
in fide stabilem.

Qui nobis oritur
lumen de lumine
sic homo nascitur
factus ex Virgine
indultor scelerum.

qui nobis tribuat
peccati veniam,
reatus diluat
et donet patriam
in arce siderum.
Amen.

Liete e pensose

Francesco Petrarca: sonet 222

Liete e pensose, accompagnate,
e sole,
donne, che ragionando ite per via,
ove è la vita,
ove la morte mia?
Perché non è con voi,
com'ella sòle?

pověz: „Pán s tebou,“
a říkej: „Nestrachuj se.“

Panno, přijmi,
co ti Bůh svěřil,
abys cudný plán
uskutečnila
a dodržela slib.

Panna slyší
poselství a přijme je;
věří, počne
a porodí
výsostného Syna,

rádce lidí,
Boha silných,
Otce potomstva,
utvrzeného
ve víře.

Toho, kdo pro nás
povstal
ze světla světél,
zrozený z Panny,
Vykupitel.

Nechť nám dopřeje
odpuštění hříchů,
sejme z nás vinu
a daruje nám domov
v království nebeském.
Amen.

Šťastné i snivé

Vy ženy, šťastné i snivé,
ať samy ve světě jen dlíte,
či jiný s vámi mešká,
povězte, kde smrt je
a kde život rozkvete?
Proč ne mezi vámi,
tak jako do nynějšíka?

„Liete siam per memoria
di quel sole;
dogliose per sua
dolce compagnia,
la qual ne toglie Invidia
et gelosia,
che d'altrui ben, quasi suo mal,
si dole.“

Chi pon freno a li amanti,
o dà lor legge?
„Nessun a l'alma;
al corpo ira et asprezza:
Questo or in lei,
tal or si prova in noi.“

Ma spesso ne la fronte
il cor si legge:
Sì vedemmo oscurar
l'alta bellezza,
e tutti rugiadosi li occhi suoi.“

Quest'anima gentil – Se si posasse

Francesco Petrarca: sonet 31

Questa anima gentil
che si diparte,
anzi tempo chiamata a l'altra vita,
se lassuso è quanto esser
dê gradita,
terrà del ciel la piú beata parte.

S'ella riman fra ,l terzo lume
et Marte,
fia la vista del sole
scolorita,
poi ch'a mirar sua bellezza
infinita
l'anime degne intorno
a lei fien sparte.

Se si posasse sotto
al quarto nido,

„Rády se laskáme slunce
jasným vznětem,
bez družek čas trávit
se jen stěží přečká,
když žárlivost a něčí závist
duši trpce hněte
a cizí štěstí bolí, nám žal je
známkou dneška.“

Kdo milence krotí
a kdo proti nim brojí?
„Nic než duše, tvrdá vůle
a vzdor těla;
každému se to stává,
i my to zažily.“

Co v srdci uloženo je,
na čele psáno stojí;
vždyť spatřily jsme,
jak krása potemněla,
a rosou slzí jak se oči zamžily.“

Ta jemná duše – Čtvrtá hvězda

Ta jemná duše,
která opouští nás dnes
předčasně k jinému životu povolána,
požehnána darem
vstoupí do nebes,
kde nepochybně bude uvítána.

Mezi Venuší a Marsem
náš svět se vznes,
jas Slunce přesto nezahání
do neznáma,
vznešení duchové kolem něj
slaví ples
ta krása skvostná
je jimi požehnána.

Je také čtvrtá hvězda
Slunce v pořadí,

ciascuna de le tre saria
men bella,
et essa sola avria la fama
e'l grido;

nel quinto giro
non habitrebbe ella;
ma se vola piú alto, assai mi fido
che con Giove sia vinta
ogni altra stella.

**lo amai sempre –
Ma chi pensò**

Francesco Petrarca: sonet 85

lo amai sempre,
et amo forte anchora,
et son per amar piú di giorno
in giorno
quel dolce loco,
ove piangendo torno
spesse fiate,
quando Amor m'accora.

Et son fermo d'amare
il tempo et l'ora
ch'ogni vil cura mi levâr d intorno;
et piú colei, lo cui bel viso adorno
di ben far co'suoi exempli
m'innamora.

Ma chi pensò veder mai tutti
insieme
per assalirmi il core,
or quindi or quinci,
questi dolci nemici, ch'i' tant'amo?

Amor, con quanto sforzo
oggi mi vinci!
Et se non ch al desio
cresce la speme,
i cadrei morto,
ove piú viver bramo.

jen ona chce mít slávu,
nese pláč a žal;
každou z těch tří hvězd
kryje její stín.

Do páté sféry
když Mars se zařadí,
vznese se výš a s touhou letět dál,
pak srazí Jupitera,
a všechny hvězdy s ním.

**Vždycky jsem miloval –
Kdo by chtěl myslet**

Vždycky jsem miloval
a stále miluji
to sladké místo
našich setkávání,
vracím se smuten tam
a s tichou nadějí,
kdykoli nová láska
skončí ve zklamání

a strastí trýznivých
pozvolna se zbavuji.
Miluji vytouženou tu chvíli shledání
a podle zářného příkladu
se dobrou věnuji,
miluji tvář, již zdobí krásné poznání.

Kdo by chtěl myslet
na všechny nepřátele,
kteří odkudsi na mé srdce
jistě zaútočí,
když tak nesmírně silný je můj cit?

Lásko, vítězíš nade mnou,
jsem ti oddán cele!
A pokud naděje
se s touhou nezúročí
pak padnu mrtev tam,
kde nejvíc toužím žít.

Quando nascesti Amor?

Panfilo Sasso

„Quando nascesti Amor?“
Quando la terra
si riveste di verde e bel colore.
„Allor di che nascesti?“ D'un ardore
ch'ozio e lascivia in se richiude
e serra.

„Con ti costringe
a farne tanta guerra?“
Calda speranza et gelido timore.
„In cui fai la tua stanza?“
In gentil core
che sotto il mio valor' tosto
s'atterra.

„Chi fai la tua nutrice?“ Giovinezza.
„E le serve forno a lei d'intorno?“
Vanità, gelosia, pompa e bellezza.
„Di che ti pasci?“
D'un parlare adorno.
„Offendetì la morte
o la vecchiezza?“
No, ch'io rinasco
mille volte il giorno.

Onde tolse Amor – Da quali angeli

Francesco Petrarca: sonet 220

Onde tolse Amor l'oro,
et di qual vena,
per far due trecce bionde?
e 'n quali spine
colse le rose,
e 'n qual spiaggia le brine
tenere et fresche, et die' lor polso
et lena?

onde le perle,
in ch'ei frange et affrena
dolci parole, honeste et pellegrine?

Kdypak se rodiš, Lásko?

„Kdypak se rodiš, Lásko?“
Když země
se zelení a světlem barev zahaluje.
„Z čeho se rodiš?“ Z vášně ve mně,
co lenosti a smyslnosti
zabraňuje.

„Co nutí tě vždy
válkou hrozit temně?“
Vroucí naděje, a strach když
mrazem duje.
„Kde je tvé sídlo?“
V srdci klíčím jemně, které se
moci mojí snadno podvoluje.

„Kdo byla tvá chůva?“ Věčné mládí.
„A kdo ti při tvém bytí napomáhá?“
Marnivost, krása, žárlivost a pýcha.
„A čím se živiš?“
Krásnými slovy svádím.
„Ublíží ti smrt
nebo tě stáří zmáhá?“
Ne, rodím se stále,
a vždy znovu dýchám.

Odkud se vzala láska – Z jakých sfér

Odkud vzala Lásko zlato
a z jaké žíly
si spletla dva plavé copánky?
A květy vila
z luk ojíňených,
aby něžně osvěžily,
a tep a život v nich znovu
probudila?

Odtud jsou perly,
v nichž společně žily
věty sladké a váhavé?

onde tante bellezze, et sí divine,
di quella fronte,
piú che 'l ciel serena?

Da quali angeli mosse,
et di qual spera,
quel celeste cantar che mi disface
sí che m'avanza omai da disfar poco?

Di qual sol nacque l'alma
luce altera
di que' belli occhi ond'io
ò guerra et pace,
che mi cuocono il cor
in ghiaccio e 'n fuoco?

Passa la nave – Pioggia di lagrimar

Francesco Petrarca: sonet 189

Passa la nave mia colma d'oblio
per aspro mare,
a mezza notte il verno,
enfra Scilla et Caribdi; et al governo
siede 'l signore,
anzi 'l nimico mio.

A ciascun remo un penser
pronto et rio
che la tempesta e 'l fin par ch'abbi
a scherno;
la vela rompe un vento humido
eterno
di sospir, di speranze,
et di desio.

Pioggia di lagrimar,
nebbia di sdegni
bagna et rallenta
le già stanche sarte,
che son d'error con ignorantia
attorto.

Láska je proměnila, aby v nich
všechny krásy se vábně skryly,
a jasné čelo pak jimi ozdobila?

Z jakých sfér si
asi vypůjčila
nebeské vábivé melodie,
při nichž síly ochabují?

To ona oči milujících
sluncem ozářila,
v nich leskne se
a věčně žije
bojem i mírem,
že mrazí z nich, i rozpalují?

Vyplouvá lod' – Padá déšť slzí

Má lod' s náladem zapomnění
vyplouvá na rozbouřené moře
v noci, a později, už mezi Skyllou
a Charybdou, se zdá,
že řídí ji můj pán;
nepřítel zvu ho raději.

S každým záběrem vesla
myšlenka se jeví zlá,
že se mi bouře a smrt
společně vysmějí,
ustavičný vlhký vítr
plachtu roztrhá,
je utkaná ze vzdechů, z touhy,
z marných nadějí.

Padá déšť slzí, mlha pohrdání
namáčí lana ochablá,
vše je jen mámení,
spletené z omylů,
lod' hrozí klesnout
ke dnu.

Celansi i duo mei dolci usati segni;
morta fra l'onde è la ragion
et l'arte,
tal ch'incomincio a desperar
del porto.

Che fai alma? Che pensi?

Francesco Petrarca: sonet 150

„Che fai alma? Che pensi?
Avrem mai pace?
Avrem mai tregua?
Od avrem guerra eterna?“
„Che fia di noi, non so;
ma, in quel ch'io scerna,
a' suoi begli occhi il mal
nostro non piace.“

„Che pro, se con quelli
occhi ella ne face
di state un ghiaccio,
un foco quando inverte?“
„Ella non, ma colui che
gli governa.“
„Questo ch'è a noi,
s'ella s'el vede, et tace?“

„Talor tace la lingua, e 'l cor si lagna
ad alta voce, e 'n vista
asciutta et lieta,
piange dove mirando altri
non 'l vede.“

„Per tutto ciò la mente
non s'acqueta,
rompendo il duol che 'n lei
s'accoglie et stagna,
ch'a gran speranza huom misero
non crede.“

Světla se skrývají
a hledět vpřed mi brání;
ve vlnách hyne rozum
i mé umění, a zoufám si,
že přístav nenaleznu.

Co děláš, duše? Nač myslíš?

„Co děláš, nač myslíš, duše?
Nastane někdy klid?
Je možné příměří?
Či věčně válku chceme vést?“
„Nevím, co se stane
a kterou snad zvolit z cest,
však z našeho žalu nebude žádné
potěšení mít.“

„Což pomůže, když se ty oči
nechtějí mi rozzářit,
když v létě mrazí a v zimě pálí,
je to snad lest?“
„To nedělá ona, tak činí ten,
kdo chce ji vést.“
„Co na tom, když to vidí,
a přesto nechce promluvit?“

„Někdy jazyk mlčí
a srdce vypravuje,
tvář suchá je a oči se šťastné zdají,
však pláče uvnitř,
kam proniká se stěží.“

„Tím myslí ale útěchu
nám nepodají,
nezažene se smutek,
v duši se shromažďuje,
nešťastný člověk nedoufá,
a ani neuvěří.“

Benedicta es, caelorum Regina

Et mundi totius Domina,
Et aegris medicina.

Tu praeclara maris stella vocaris,
Quae solem iustitiae paris,
A quo illuminaris.

Te Deus Pater, ut Dei Mater
fieres, et ipse frater
cuius eras filia,

Sanctificavit, Sanctam servavit,
et mittens sic salutavit:
Ave, plena gratia.

Per illud Ave prolatum
et tuum responsum gratum
est ex te Verbum incarnatum,
quo salvantur omnia.

Nunc Mater, exora Natum
ut nostrum tollat reatum,
et regnum det nobis paratum
in caelesti patria. Amen.

**Missa 'Mittit ad virginem':
Agnus Dei**

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, dona nobis pacem.

Požehnaná jsi, Královno nebes

a vládkyně celého světa,
léčitelko chorých.

Zvána jsi Hvězda mořská,
ty, jež přinášíš slunce spravedlnosti,
jímž jsi osvětlena.

Bůh Otec tě posvětil, abys
Matkou boží se stala, a on sám,
jehož jsi dcerou, ti byl bratrem.

Posvětil tě, zachoval tě svatou,
poslal k tobě a pozdravil tě:
Zdrávas, milostiplná.

A tvá potěšitelná odpověď je,
že skrze tebe
se slovo stalo tělem,
jímž vše bude zachráněno.

Nyní, Matko, pros svého Syna,
aby smyl naše viny a dal nám
království, připravené
v nebeském domově. Amen.

**Mše „Poslán k Panně“:
Beránku boží**

Beránku boží, ty, jenž snímáš
hříchy světa, oroduj za nás.
Beránku boží, ty, jenž snímáš
hříchy světa, daruj nám pokoj.

(Překlady: Vlasta a Hubert Reittererovi, 2023)